

MAJCHRZAK ANDRZEJ (1864-1953)

Urodził się 19 listopada 1864 roku w Świerczynie, jako syn stelmacha dworskiego. Bardzo wczesnie stracił matkę. Osiągnąwszy ósmy rok życia rozpoczął edukację szkolną. Po ukończeniu siedmioklasowej szkoły powszechnej w Belęcinie, zatrudniany był u okolicznych gospodarzy jako pastuch. W wieku osiemnastu lat rozpoczął naukę o kołodzieja Rothe w Lesznie. Następnie, po zakończeniu nauki zakończonej egzaminem czeladniczym, przyjął posadę w majątku Żakowo u hrabiego Dębskiego.

Wkrótce, po konflikcie z rządcą majątku, podjął pracę przy budowie linii kolejowej z Leszna do Gostynia. Następnie zatrudnił się u przedsiębiorcy budowlanego w Lesznie, gdzie wykonywał różnorodne prace budowlane, a także obsługiwał lokomobilę parową. Po 10 latach zmuszony był wrócić do rodzinnego Karchowa, by pomóc ojcu zadłużonemu pożyczkami. W tym celu wyjechał do Westfalii, do pracy w fabryce. Po dwuletniej emigracji wrócił do rodzinnej wsi, gdzie zamierzał osiedlić się na stałe. Tu też wybudował pośród drzew czereśni swój dom. W jego wnętrzu znajdowało się muzeum mistrza, a w szopie jego warsztat i atelier.

Zamiłowanie do rzeźby przejawiał od wczesnej młodości, wycinając z drewna rozmaite figurki. Początkowo zajmował się tym wyłącznie dla przyjemności. Ramy do obrazów, szafa zegarowa, komoda, ołtarz domowy, kredensy z figurkami świętych, całe wyposażenie mieszkania było dziełem jego rąk. Należał do ludzi skromnych i prostych, ale zawsze optymistycznie nastawionych do życia. Tworzył dużo, zawsze z pasją i radością. Przez wiele lat patronował jego twórczości, składając u niego liczne zamówienia, profesor Stanisław Helsztyński, znakomity anglista, powieściopisarz i poeta. Spod dłuta mistrza, popularnie zwanego Jędrosiem wyszły takie rzeźby jak m.in. *Figura św. Piotra* dla kościoła w Świerczynie (1908), *Pomnik Kościuszki* (1918), *Pomnik poległych w Kosowie* (1924), *Św. Jerzy w walce ze smokiem* (1934), *Pochód świętych – patronów poszczególnych przedstawicieli kolejnych generacji rodów Klupsiów i Skorupków* – 30 figur, wykonanych przez rzeźbiarza w roku 1933 i uzupełnionych w latach 1936-1937. Dzieło to obecnie znajduje się w zbiorach Muzeum w Gostyniu.

Wielokrotnie na temat jego twórczości pojawiały się artykuły prasowe, m.in. w „Kronice Gostyńskiej”, a opublikowany w „Ilustracji Polskiej” artykuł *Szkoda talentu. U Świątkarza w Karchowie* rozgłosił wieść o rzeźbiarzu daleko poza region gostyński. Odtąd zaczęli mistrza odwiedzać znakomici goście. Wykonał na zamówienie 12 figur apostołów do kościoła w Starym Gostyniu oraz 12 polskich świętych i błogosławionych. Dodatkowo, na życzenie proboszcza, wyrzeźbił cztery duże

figury na ołtarze boczne: *świętych Piotra i Pawła* oraz *Cyryla i Metodego*. W 1935 roku, na zamówienie profesora Stanisława Helsztyńskiego, przystąpił do pracy nad cyklem *Tajemnic Różańcowych*. Dzieło to ukończył w 1945 roku i w tymże roku zawisło ono w kościele starogostyńskim.

Po zakończeniu wojny w mistrzu na nowo odżyły siły twórcze. W tym czasie wykonał dla kościoła w Świerczynie figurę *Chrystusa w grobie*, podobnie jak dla kościoła w Starym Gostyniu, rzeźby 12 apostołów, ponadto duży krucyfiks do kruchty i anioła nad misą z wodą święconą, a także *Chrystusa w Ogrójcu* i *Ostatnią Wieczerzę*. Dla kościoła w Drobninie wykonał feretron, a dla kościoła o.o. reformatorów w Osiecznej, dokąd często pielgrzymował, a który podczas okupacji został ogołocony, zrobił kilka małych krucyfiksów na tabernakula bocznych ołtarzy. W 1936 roku nakręcono film o jego twórczości pt. *Z drewnianego klocka*, który obiegił ekrany w całej Polsce, a nawet oglądała go Polonia amerykańska. Rok później w Poznaniu zorganizowana została wystawa jego dorobku.

Zmarł 18 kwietnia 1953 roku.

E. Wyzujak, *Andrzej Majchrzak – świętkach z Karchowa*, „Gazeta Gostyńska” 1998, nr 9, s. 42; S. Błaszczuk, *Rzeźbiarski trud majstra Andrzeja Majchrzaka*, Poznań-Gostyń 1986.